

W ROKU 1917, PODCZAS WIELKIEJ WOJNY,
LUDZIE POTRZEBOWALI NADZIEI.
DOŚWIADCZYLI CUDU.

FATIMA

MYRIAD PICTURES PRESENTS AN ORIGIN ENTERTAINMENT / ELYSIA PRODUCTIONS PRODUCTION IN ASSOCIATION WITH ROSE PICTURES A FILM BY MARCO PONTECORVO "FATIMA"
STARRING JOAQUIM DE ALMEIDA GORAN VISNJIC STEPHANIE GIL ALEJANDRA HOWARD JORGE LAMELAS LUCIA MONIZ MARCO D'ALMEIDA JOANA RIBEIRO WITH SONIA BRAGA AND HARVEY KEITEL MUSIC BY GIOVANNI ARCADU
COSTUME DESIGNER DANIELA CIANCIO PRODUCTION DESIGNER CRISTINA ONORI EDITOR ALESSIO DOGLIONE EXECUTIVE PRODUCERS VINCENTO CARPINETA PAOLO BUONVINO PRODUCED BY MARCO VALEIO PUGNI HOLLY CARNEY DAVID FISCHER FRIDA TORRESBLANCO AND MATTHEW J. MALEK
EXECUTIVE PRODUCERS DAVID NICKSIC UTE LEONHARDT EDOARDO FERRETTI PRODUCED BY JAMES T. VOLK DICK LYLES STEFANO BUONO MARIBEL LOPERA SIERRA MARCO PONTECORVO ROSE GANGUZZA NATASHA HOWES
WRITTEN BY MARCO PONTECORVO & VALERIO D'ANNUNZIO AND BARBARA NICOLISI DIRECTED BY MARCO PONTECORVO

TYLKOW KINACH

www.fatimamovie.com @fatimamovie fatimamovie moviefatima
© 2019 FATIMA LLC / ARTWORK © 2020 PICTUREHOUSE

SKONTAKTUJ SIĘ ZE SWOIM KINEM
W CELU ZORGANIZOWANIA POKAZU GRUPOWEGO

PATRONAT
HONOROWY

SANKTUARIUM NARODOWE
MATKI BOŻEJ FATIMSKIEJ
(Lisbona - Korymbos)

Konspekty lekcji religii
dla klas IV-VIII i VI-VIII na podstawie filmu „Fatima”

MALI ŚWIĘCI – w czym mogą być dla nas przykładem?

Konspekt lekcji religii dla klas IV-VIII na podstawie filmu „Fatima”

Opracowanie: dr Aneta Rayzacher-Majewska

Cele katechetyczne – wymagania ogólne:	Treści – wymagania szczegółowe – UCZEŃ:	Treści z podstawy programowej:	Postawy z podstawy programowej (nie podlegają ocenie) – UCZEŃ:
Pogłębienie wiedzy na temat objawień Matki Bożej na kanwie filmu „Fatima”	- na podstawie dotychczasowej wiedzy i filmu „Fatima” podaje najważniejsze wiadomości nt. objawień fatimskich - wylicza bohaterów filmu „Fatima” i ocenia ich postępowanie w świetle Ewangelii	Klasa IV: - Kościół realizujący posłannictwo Jezusa (A.6) - Maryja Nauczycielką modlitwy (D. 5) Klasy V-VIII: - Słowo Boże jako drogowskaz w kształtowaniu życia chrześcijanina (A.13) - działalność wybranych postaci świętych (E.4)	Klasa IV: - okazuje posłuszeństwo Bogu (C.1.c); wraz z Maryją wielbi Boga, prosi Go i ufa Mu (D.5.c) Klasy V-VIII: - daje świadectwo o Bogu (A.5.e); kieruje się w życiu hierarchią wartości wynikającą z wiary (C.2.a)
Ukazanie postaci pastuszków z Fatimy jako wzoru postępowania dla dzisiejszych uczniów	- odwołując się do konkretnych scen filmu „Fatima” wymienia cechy Łucji, Franciszka i Hiacynty - podaje możliwości naśladowania trójki dzieci z Fatimy we własnym postępowaniu wobec Boga i innych ludzi	Klasa IV: - biblijne i historyczne przykłady postaw moralnych (C.6) - postawy eucharystyczne i ich odniesienie do codzienności (F.1) Klasy V-VIII: - powołanie człowieka do czynienia dobra (C.1) - zadania chrześcijanina w życiu społecznym, świadkowie wiary (F.2)	Klasa IV: - modli się na wzór świętych (D.7.a); stara się kochać siebie i bliźniego (E.1.e) Klasy V-VIII: - wzoruje się na przykładach życia świętych (E.4.a); swoim życiem daje świadectwo o wyznawanej wierze w Chrystusa (F.3.c)

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

teksty do rozdania uczniom i arkusze do pracy z załączników, ew. rzutnik i slajdy.

METODY:

ranking popularności, niedokończone zdania, giełda nazwisk, „3 po 3”, praca ze słownikiem, mini-wykład, mapa myśli, „co powiedziała Łucja?”, uzupełnianie formularza (drabina).

© Myriad Pictures

PRZEBIEG LEKCJI:

MODLITWA:

Ps 25, 1-5

lub Iz 40, 28-31.

Jeśli uczniowie znają piosenkę nawiązująca do Iz 40, 31, można ją zaśpiewać.

© Myriad Pictures

Ps 25, 1-5:

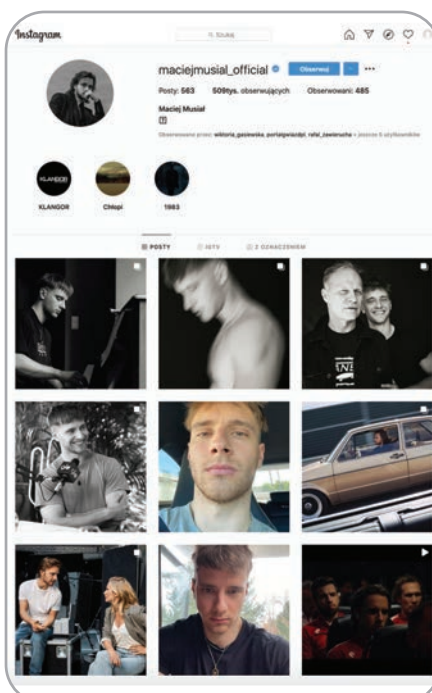
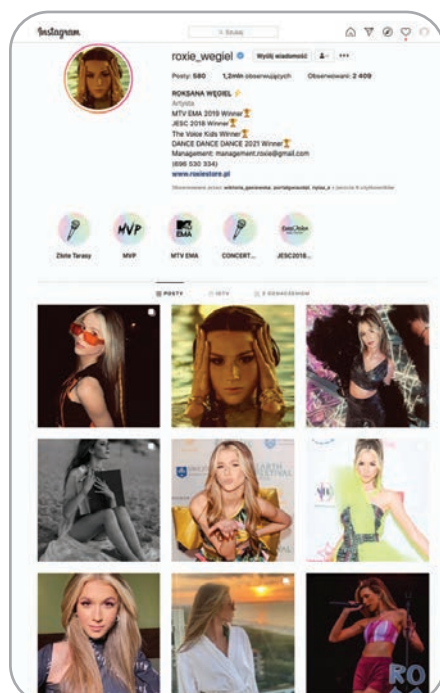
*Ku Tobie, Panie, wznoszę moją duszę, mój Boże,
Tobie ufam, niech nie doznam zawodu!
Niech moi wrogowie nie triumfują nade mną!
Nikt bowiem, kto Tobie ufa, nie doznaje wstydu;
niech doznają wstydu ci, którzy łamią
wiarę dla marności.
Daj mi poznać drogi Twoje, Panie,
i naucz mnie Twoich ścieżek!
Wiedź mnie drogą Twej prawdy i pouczaj,
bo Ty jesteś Bóg, mój Zbawca,
i w Tobie mam zawsze nadzieję.*

Iz 40, 28-31:

*Czy nie wiesz tego? Czyś nie słyszał?
Pan - to Bóg wieczny,
Stwórca krańców ziemi.
On się nie męczy ani nie nuży,
Jego mądrość jest niezgłębiona.
On dodaje mocy zmęczonemu
i pomnaża siły omdlałego.
Chłopcy się męczą i nużą,
chwieją się słabnąc młodzieńcy,
lecz ci, co zaufali Panu, odzyskują siły,
otrzymują skrzydła jak orły:
biegną bez zmęczenia,
bez znużenia idą.*

WPROWADZENIE:

RANKING POPULARNOŚCI – nauczyciel krótko wyjaśnia, iż wymieni kilka popularnych wśród nastolatków osób, a zadaniem uczniów będzie określenie stosunku do postaci – kciukiem w górę jeśli osoba cieszy się uznaniem danego ucznia, bądź kciukiem w dół, jeśli jest przeciwnie, ewentualnie kciuk poziomo, jeśli uczeń nie ma jednoznacznej opinii na „tak” lub na „nie”. Nauczyciel wyczytuje postaci, np: Robert Lewandowski, Roksana Węgiel, Maciej Musiał, Viki Gabor, Magda Bereda, Jan Dąbrowski (można poszerzyć katalog o znane sobie lub uczniom postaci).

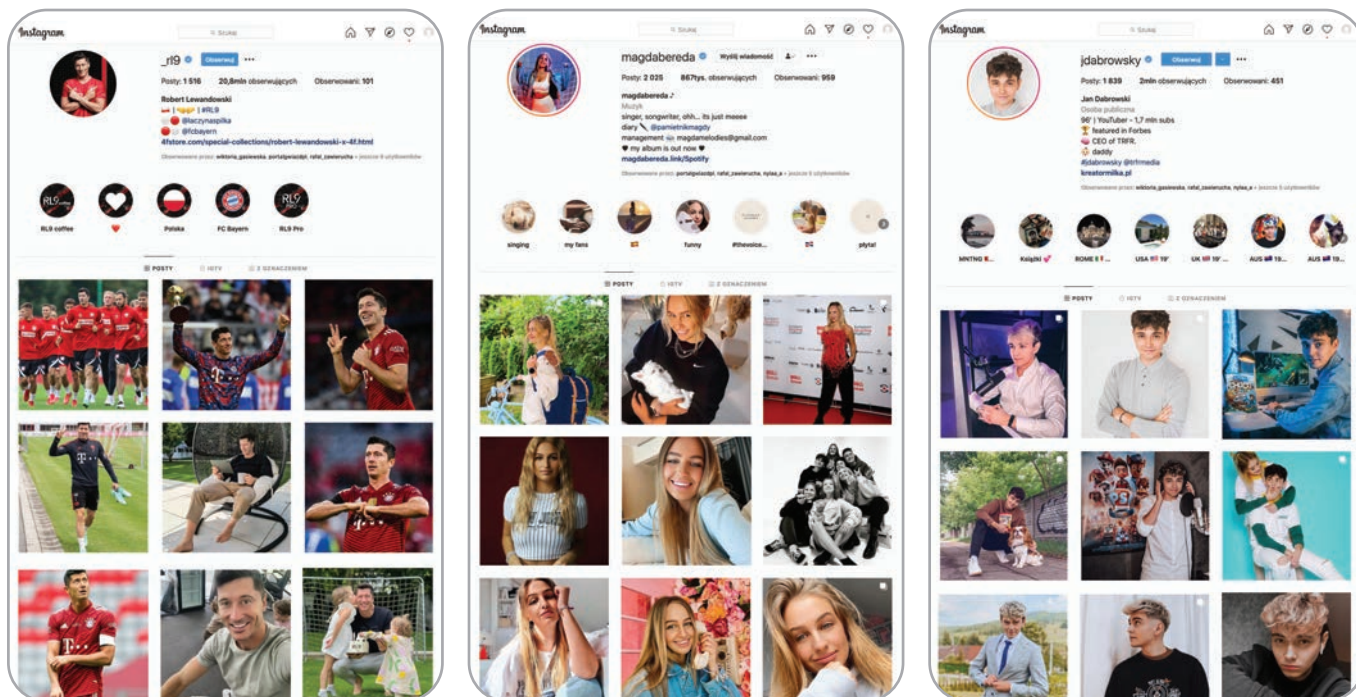

Źródło: Instagram

NIEDOKOŃCZONE ZDANIA – w nawiązaniu do rankingu popularności, nauczyciel zachęca uczniów do podzielenia się własnym zdaniem odnośnie osoby, którą chce się naśladować, z podaniem uzasadnienia (warto dodać, że nie muszą to być jedynie osoby znane, ale można uwzględnić także kogoś z bliskich lub znajomych, także z klasy). Chętni uczniowie formułują jednozdaniowe wypowiedzi wg schematu:

„Chcę... (co robić?) (jak kto?), ponieważ...”

(np. „Chcę ubierać się jak Magda Bereda, ponieważ podoba mi się jej styl”; „Chcę trenować piłkę nożną jak Robert Lewandowski, ponieważ marzę o grze w reprezentacji”; „Chcę piec takie babeczki jak moja babcia, ponieważ są przepyszne”).

Źródło: Instagram

W starszych klasach ranking popularności i niedokończone zdania można zastąpić giełdą nazwisk – uczniowie wymieniają nazwiska/pseudonimy osób, którymi się inspirować – warto np. ograniczyć tę listę do 10 postaci, po czym każdy uczeń ma do dyspozycji 100 punktów i rozdziela je wg uznania między te postaci (im bardziej uznana postać, tym więcej punktów otrzymuje).

Następnie chętni bądź wskazani uczniowie mówią, komu przyznali najwięcej punktów i dlaczego. Mogą to zrobić np. wskazując trzy cechy tej postaci. Alternatywnie uczniowie pracują metodą „3 po 3” – wybierają wg uznania 3 osoby z listy i podają po 3 cechy każdej z tych osób decydując o tym, że to właśnie ta postać została wybrana.

Nauczyciel krótko podsumowuje, iż w zasadzie każdy z nas bierze przykład z innych w tym, co robi – zarówno w podstawowych czynnościach, których ktoś nas nauczył, jak i w tym, co dotyczy indywidualnych talentów i zainteresowań. Podkreśla też, że każdy może mieć inne wzory osobowe, przykłady. Odnosząc się do wiedzy uczniów z języka polskiego, prosi o wskazanie synonimów i wyrazów bliskoznacznych właściwych dla omawianego zagadnienia.

PRACA ZE SŁOWNIKIEM – zależnie od możliwości, nauczyciel udostępnia słowniki lub wyświetla teksty z zał. 1 na tablicy, a uczniowie wskazują właściwe ich zdaniem znaczenia. Alternatywnie uczniowie otrzymują teksty na kartkach i zaznaczają na nich kolorami wybrane znaczenia bądź wyświetlają strony korzystając z kodów QR i odczytują adekwatne znaczenia.

Nauczyciel stwierdza, że na wielu płaszczyznach potrzebujemy wzorów, przykładów, dzięki którym wiemy, jak dążyć do doskonałości – dobrze grać w piłkę, dobrze wyglądać, piec dobre ciasta itp. Dotyczy to także płaszczyzny religijnej – Jezus pozostawia nam wszystkim dość ogólnie brzmiące zadanie:

„Bądźcie więc wy doskonali, jak doskonały jest Ojciec wasz niebieski” (Mt 5,48).

Abyśmy wypełnili to zadanie, przydają się nam przykłady osób, które tę doskonałość osiągnęły – przez konkretne zachowania, postawy. Warto podkreślić jest jeszcze inne wskazanie Jezusa – nauczyciel odczytuje fragment biblijny, a uczniowie mają uzupełnić brakujące słowo:

„Zaprawdę, powiadam wam: Jeśli się nie odmienicie i nie staniecie jak ... [dzieci], nie wejdzicie do królestwa niebieskiego” (Mt 18,3).

© Myriad Pictures

PODANIE CELU I TEMATU LEKCJI – nauczyciel wyjaśnia, iż na lekcji poznają postaci głównych bohaterów filmu „Fatima” i dowiedzą się, w jaki sposób troje pastuszków, którym objawiła się Matka Boża, może stanowić dla nich wzór. Następnie podaje temat lekcji:

„Mali święci – w czym mogą być dla nas przykładem?”

ROZWINIĘCIE:

NAWIAZANIE DO FILMU – uczniowie wyliczają imiona bohaterów filmu, jedna osoba zapisuje odpowiedzi na tablicy. Nauczyciel prosi o wskazanie imion głównych bohaterów. Następnie uczniowie zostają podzieleni na 3 grupy (np. wg rzędów lub odliczania do 3) i w każdej grupie uczniowie utożsamiają się z jednym bohaterem – grupa I – z Łucją, grupa II – z Franciszkiem, grupa III – z Hiacyntą. Po krótkim namyśle przedstawiciele grup kolejno wypowiadają (w 1 osobie liczby pojedynczej) informacje zapamiętane z filmu, pomocne w utrwaleniu danej postaci, np. Franciszek – „Mam młodszą siostrę Hiacyntę”; „Widziałem Maryję, ale nie słyszałem Jej głosu”; „Chyba za mało modliłem się na różańcu, dlatego nie słyszałem Maryi” itp. Podsumowując wypowiedzi nauczyciel podkreśla, że pastuszkowie z Fatimy byli zwykłymi dziećmi – mimo to właśnie im Maryja powierzyła ważne zadanie. Wielu dorosłych nie potrafiło tego zrozumieć, choć Jezus w swym nauczaniu wyróżnia dzieci i daje je za wzór dorosłym. Powiedział nawet:

„Wysławiam Cię, Ojcze, Panie nieba i ziemi, że zakryłeś te rzeczy przed mądrymi i roztropnymi, a objawiłeś je prostaczkom” (Mt 11, 25).

© Myriad Pictures

MINI-WYKŁAD – nauczyciel podaje najważniejsze informacje na temat wydarzeń fatimskich dostosowując ich zakres do poziomu uczniów. Warto w tym celu skorzystać ze stron: <https://www.sekretariatfatimski.pl/> lub <https://www.fatima.pt/pl>.

Można także wykorzystać informacje zamieszczone na zakończenie filmu „Fatima”:

13.10.1917 roku około 70 000 ludzi wierzących i niewierzących było świadkami niezwykłego zjawiska zwanego „Cudem słońca”. Ludzie opisują w podobny sposób ten fenomen.

Hiacynta i Franciszek zmarli w 1918 roku na grype hiszpankę, która zdziesiątkowała Europę.

W 1928 roku Lucia de Jesus postanowiła służyć Bogu. W 1948 roku wstąpiła do klasztoru sióstr karmelitanek, gdzie zmarła w wieku 97 lat w 2005 roku. W 2008 roku rozpoczęto proces beatyfikacyjny.

13.05.2017 roku w setną rocznicę objawień Hiacynta i Franciszek zostali kanonizowani przez papieża Franciszka.

MAPY MYŚLI – wprowadzając do pracy nauczyciel zauważa, że i dziś nie brak ludzi, którzy nie wypełniają nauki Jezusa – zdarza się to nawet wśród deklarujących się jako wierzący. Dzieci z Fatimy prawdopodobnie miałyby łatwiej, gdyby odwołały to, co mówiły o Maryi, ale nie odstąpiły od prawdy bardziej licząc się z wolą Bożą niż tym, czego oczekiwali od nich ludzie. To doprowadziło je do świętości, bo Jezus zapowiada:

„Do każdego więc, który się przyzna do Mnie przed ludźmi, przyznam się i Ja przed moim Ojcem, który jest w niebie. Lecz kto się Mnie zaprze przed ludźmi, tego zaprę się i Ja przed moim Ojcem, który jest w niebie” (Mt 10, 32-33).

Każdy z nas co dzień znajduje się w wielu sytuacjach, w których ma okazję przyznać się do Boga lub nie. Przypominają nam o tym m.in. uczynki miłosierne względem duszy i ciała, do których pełnienia jesteśmy wzywani. Uczniowie w małych grupach lub parach pracują nad propozycjami realizacji poszczególnych uczynków dopisując je na kartkach z załączników 3 i 4 (pary mogą naprzemiennie pracować nad uczynkami względem duszy albo ciała, podobnie grupy – każda grupa otrzymuje jeden arkusz do opracowania). Przy dzieleniu się wynikami pracy, uczniowie z kolejnych grup odczytują tylko te propozycje, które jeszcze nie padły.

© Myriad Pictures

NAWIAZANIE DO FILMU – nauczyciel podsumowuje, że realizacja tych uczynków może spotkać się z niezrozumieniem, wyśmianiem, dlatego potrzeba odwagi i przekonania, jakie mieli pastuszkowie z Fatimy, że postępują właściwie. Takie postępowanie też jest głoszeniem Bożej nauki w praktyce, świadectwem chrześcijańskim. Wiara jest darem, podobnie jak dar, który otrzymali Łucja, Franciszek i Hiacynta, a na trudy związane z takim darem zwracał uwagę ojciec Łucji w rozmowie przy studni:

Łucja: *Tato, wierzysz mi?*

Ojciec Łucji: *Nie wiem. Ale nigdy cię nie zostawię.*

Łucja: *Myslałam, że to jest piękne.*

Ojciec Łucji: *Bo jest.*

Łucja: *To dlaczego wszystkich tym ranię?*

Ojciec Łucji: *Czasami taki wyjątkowy dar przynosi kłopoty. Niektórzy zazdroszczą, niektórzy nie rozumieją.*

© Myriad Pictures

PODSUMOWANIE:

„CO POWIEDZIAŁA ŁUCJA?” – wskazani uczniowie uczestniczą w dialogach z filmu, ale w rolę Łucji wcielają się trzy osoby. Zadaniem uczniów jest wskazać „prawdziwą Łucję”, czyli osobę, która podaje odpowiedź filmowej bohaterki. Dialogi znajdują się w załączniku 2, prawidłowa odpowiedź zaznaczona jest znakiem (+) na początku.

„DRABINA DO NIEBA” – w starszych klasach uczniowie w grupach lub parach przypominają sobie sceny z filmu i wskazują cechy bohaterów (zapisują je na szczeblach drabiny). Podają też, w czym dana cecha może być przydatna dziś (zapisują to pod szczebelkiem). Jeśli zabraknie czasu na odczytanie pomysłów wszystkich grup, warto wrócić do tego na kolejnej lekcji lub wywiesić drabiny w widocznym miejscu, by wszyscy mogli zapoznać się z ich treścią (zał. 5). Alternatywnie uczniowie pracują zbiorowo nad wspólną „drabiną” np. narysowaną na tablicy.

Komentując pracę uczniów nauczyciel zwraca uwagę na postawę Łucji – mimo wyjątkowej roli, do jakiej została wybrana, nie wywyższała się ponad innych, a jednocześnie na tyle poważnie potraktowała słowa Matki Bożej, by mimo zaledwie 10 lat odważnie trwać przy prawdzie. Tak samo i młodsi dzieci – Franciszek i Hiacynta.

W 2000 roku podczas beatyfikacji rodzeństwa, wielu ich rówieśników strojem próbowało upodobnić się do pastuszków z Fatimy. Jan Paweł II powiedział wtedy:

„Drodzy chłopcy i dziewczęta, widzę, że tyłu z was ma na sobie podobne ubiory, jakie nosili Franciszek i Hiacynta. Bardzo wam pasują! Szkoda, że dzisiejszego wieczora albo może jutro zdejmiecie te ubiory i... pastuszkowie znikną. Czy wam się nie zdaje, że nie powinni zniknąć? Matka Boża potrzebuje was wszystkich, aby pocieszyć Jezusa, który jest smutny z powodu krzywd, które Mu się wyrządza. Ona potrzebuje waszych modlitw i ofiar za grzeszników. Poproście waszych rodziców i nauczycieli, ażeby was zapisali do „szkoły” Matki Bożej, ażeby was nauczyła stać się jak pastuszkowie, którzy starali się czynić to, o co Ona ich prosiła”

https://www.sekretariatfatimski.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=196:homilia-jana-pawa-ii-wygoszona-podczas-mszy-w-beatyfikacyjnej&catid=4&Itemid=355

Na zakończenie nauczyciel zachęca uczniów, by polecili bliskim i znajomym film „Fatima”, a nawet sami obejrzel go ponownie, szukając inspiracji dla własnego postępowania w postawach Łucji, Franciszka i Hiacynyty.

Link do zwiastuna (warto podać uczniom, by mogli przesyłać w mediach społecznościowych):

<https://www.monolith.pl/filmy/2021/fatima>

© Myriad Pictures

PRACA DOMOWA:

1. Zastanów się i napisz w trzech zdaniach, które z dzieci fatimskich najbardziej przypominasz z charakteru i zachowania? Na czym polega to podobieństwo?
2. Wyobraź sobie, że Łucja, Franciszek i Hiacynta chodzą do Twojej klasy i kandydują na przewodniczącego samorządu. Przygotuj plakat wyborczy wybranej postaci, pamiętając o jej cechach osobowych oraz zadaniach, jakie powierzyła dzieciom Matka Boża w Fatimie.
3. Korzystając z wiadomości z filmu „Fatima” i informacji w Internecie, dopisz na osi czasu z załącznika (zał. 6), co się działo we wskazanym czasie.

MODLITWA ANIOŁA Z FATIMY

Warto wyjaśnić, iż to modlitwy podyktowane dzieciom z Fatimy przez Anioła Pokoju, w roku poprzedzającym objawienia Matki Bożej. Nauczyciel może rozdać uczniom tekst lub wyświetlić na rzutniku, by umożliwić wszystkim włączenie się w odmawianie modlitwy:

O Boże mój, wierzę w Ciebie, uwielbiam Ciebie, ufam Tobie i miłuję Ciebie. Proszę Cię o przebaczenie dla tych, którzy w Ciebie nie wierzą, Ciebie nie uwielbiają, Tobie nie ufają i Ciebie nie miłują.

Trójco Przenajświętsza, Ojcze, Synu i Duchu Święty. W najgłębszej pokorze cześć Ci oddaję i ofiaruję Tobie Przenajdroższe Ciało i Krew, Duszę i Bóstwo Jezusa Chrystusa, obecnego na ołtarzach całego świata jako wynagrodzenie za zniewagi, świętokradztwa i obojętność, którymi jest On obrażany. Przez nieskończone zasługi Jego Najświętszego Serca i przez przyczynę Niepokalanego Serca Maryi, proszę Cię o łaskę nawrócenia biednych grzeszników.

ZAŁĄCZNIKI:

ZAŁĄCZNIK 1:

PRZYKŁAD

1. «osoba będąca lub mogąca być wzorem do naśladowania»
2. «fakt, postępek godny naśladowania»
3. «fakt mogący służyć za ilustrację, dowód, poparcie czegoś, jakiegoś twierdzenia»

Słownik języka polskiego pod red. W. Doroszewskiego, <https://sjp.pwn.pl/szukaj/przyk%C5%82ad.html>

SYNONIMY do słowa PRZYKŁAD

1. wzór, wzorzec, ideał, drogowskaz
2. próbka, ilustracja, dowód, potwierdzenie, egzemplifikacja, exemplum

<https://www.synonimy.pl/synonim/przyk%C5%82ad/>

SYNONIMY do wyrażenia „BRAĆ PRZYKŁAD Z KOGOŚ”

brać kogoś za wzór, brać wzór z kogoś, grać, imitować, iść w czyjeś ślady, iść za czyimś przykładem, kopiować, małpować, markować, naśladować, odtwarzać, papugować, parodiować, plagiatować, powtarzać bezmyślnie, przedrzeźniać, przejmować, przyswajać, udawać, wstąpić w czyjeś ślady, wzorować się na kimś, zapożyczać, zgrywać, kroczyć utartą drogą, upodabniać się, iść czyimś śladem, iść za czyimś wzorem, postępować podobnie, brać za wzór kogoś, wzorować się.

<https://synonim.net/synonim/bra%C4%87+przyk%C5%82ad+z+kogo%C5%9B>

ZAŁĄCZNIK 2:

DIALOGI

1 | (5 uczniów)

Matka Łucji: *To grzech wzywać imię Boże nadaremno. I kłamać też.*

Ojciec Łucji: *Pozwól im wytłumaczyć.*

Matka Łucji: *Dlaczego Matka Boża miałaby wybrać właśnie ciebie? Jesteś kimś wyjątkowym? Nie rozumiem, Antonio – najpierw anioł, potem Manuel, teraz Matka Boża. Kłamie, żeby zwrócić na siebie uwagę.*

Łucja 1 (-) *Dla ciebie nigdy nie byłam wyjątkowa i czego bym nie zrobiła to nie zasłuży na twoją uwagę!*

Łucja 2 (-) *Niepotrzebnie o tym powiedziałam... tak, to moja wyobraźnia.*

Łucja 3 (+) *Nie kłamię.*

2 | (7 uczniów)

Mieszkanka 1: *Straciłam syna, Matka Boża nic nie zrobiła. Pozwoliła mu umrzeć jak psu daleko od domu, chociaż modliłam się do niej dzień i noc. Już ci nie wierzę! W nic nie wierzę! Odejdź!*

Mieszkanka 2: *Idź do domu i przestań nas oszukiwać!*

Mieszkanka 3: *Zamknąć wariatkę w klasztorze!*

Mama Łucji: *Widzisz, co się dzieje jak zmyślasz? Przyznaj się teraz przed wszystkimi i skończmy z tym.*

Łucja 1 (-) *Przepraszam... chciałam zwrócić na siebie uwagę... zmyśliłam wszystko...*

Łucja 2 (+) *Mówię prawdę! Widziałam Panienkę. Nie jestem wariatką!*

Łucja 3 (-) *Jesteście wielkimi grzesznikami, to o was mówiła Maryja! Nawróćcie się!*

3 | (4 uczniów)

Burmistrz: *Czemu to robisz? Kiedy wpadłaś na pomysł, żeby zobaczyć Panienkę? Kto za tym stoi? Zmyślasz, bo matka ci nie okazywała miłości, więc wyobraziłaś sobie inną Matkę?*

Łucja 1 (+) *Nikogo nie oszukałam. Szkoda, że pan nie mógł Jej zobaczyć...*

Łucja 2 (-) *Tak, matka nie okazuje mi zbyt wiele miłości, za to Matka Boża kocha wszystkich, nawet pana.*

Łucja 3 (-) *Czy jeśli powiem, że wszystko zmyśliłam, to uwolni pan mnie i moich kuzynów?*

4 | (4 uczniów)

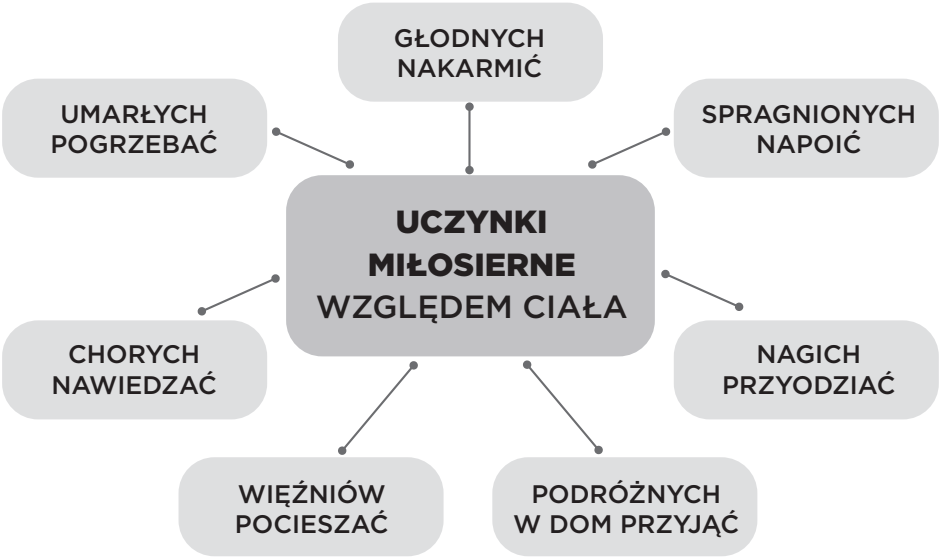
Biskup: *Dziewica Maryja odkryła przed wami jakieś tajemnice, co więcej – zabroniła wam je ujawniać nawet biskupowi.*

Łucja 1 (-) *Nie jestem pewna, czy to Maryja... ksiądz proboszcz mówił, że czasem diabeł podszywa się pod różne osoby.*

Łucja 2 (+) *Tak jest, Ekscelecjo.*

Łucja 3 (-) *Tak, Ekscelecjo, ale takiemu Bożemu człowiekowi jak ksiądz biskup możemy powiedzieć.*

ZAŁĄCZNIK 3:

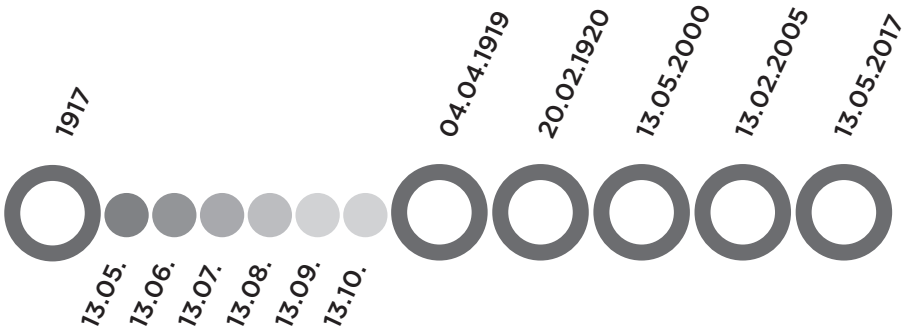
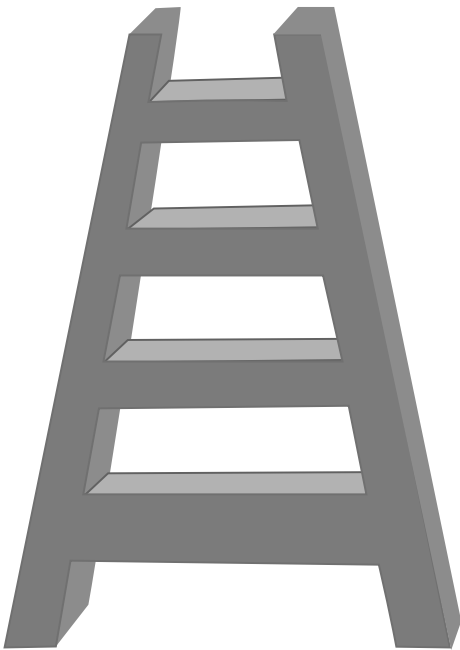

ZAŁĄCZNIK 4:

ZAŁĄCZNIK 5:

ZAŁĄCZNIK 6:

BYĆ WIERNYM SWOIM PRZEKONANIOM

Konspekt lekcji religii dla klas VI-VIII na podstawie filmu „Fatima”

Opracowanie: dr Aneta Rayzacher-Majewska

Cele katechetyczne – wymagania ogólne:	Treści – wymagania szczegółowe – UCZEŃ:	Treści z podstawy programowej:	Postawy z podstawy programowej (nie podlegają ocenie) – UCZEŃ:
Pogłębienie wiedzy na temat objawień Matki Bożej na kanwie filmu „Fatima”	- na podstawie dotychczasowej wiedzy i filmu „Fatima” podaje najważniejsze wiadomości nt. objawień fatimskich - swoimi słowami podaje treść orędzia z Fatimy	- wiara darem i zadaniem; trudności i niebezpieczeństwa na drodze wiary (A.3) - historia Kościoła pielgrzymką wspólnoty wierzących w historii zbawienia (E.3)	- przejawia postawę wdzięczności dla świadków wiary (E.1.g)
Kształtowanie umiejętności obrony własnych przekonań na wzór bohaterów filmu	- charakteryzuje bohaterów filmu i wskazuje wśród nich postaci broniące swoich przekonań - po analizie wybranych scen z filmu i własnych doświadczeń wylicza możliwe trudności w obronie własnych przekonań i sposoby ich rozwiązania	- odpowiedzialność świeckich za Kościół, świadkowie wiary (F.2) - zadania wobec rodziny, grupy rówieśniczej, narodu, Kościoła; szacunek dla siebie i innych ludzi (E.1)	- wzoruje się na świadkach wiary (A.2.c); swoim życiem daje świadectwo o wyznawanej wierze w Chrystusa (F.3.c)

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

grafiki do wyświetlenia, teksty papieskie, kartki z tekstami bohaterów filmu, formularze do pracy uczniów, ew. odtwarzacz cd z płytą lub inny nośnik i piosenka „Uczyńcie co wam mówi Syn”.

METODY:

śpiew, dyskusja, mini-wykład, analiza postaci, prezentacja, alternatywne zakończenie, lektura tekstów, burza mózgów, kosz i walizka, ew. drzewko decyzyjne.

© Myriad Pictures

PRZEBIEG LEKCJI:

MODLITWA:

śpiew „Uczyńcie co wam mówi Syn”

<https://www.youtube.com/watch?v=80TDD7KH9ZQ>

© Myriad Pictures

1. Usłysz Bożej Matki głos,
Która wzywa dzisiaj nas.
Chce u Syna znów wyprosić
Cud przemiany serc.

Ref.: Uczyńcie, co wam mówi Syn,
Przyobleczcie wiarę w czyn.
Niech się Słowo Boże stanie
Ciałem w każdym z was.

2. Bóg ukochał w Synu świat,
Chce zamieszkać w każdym z nas.
Naucz, Matko, jak zbudować
Bogu w sercu dom.

3. Serce ludzkie dręczy głód,
Ciągłe szuka, gdzie jest Bóg?
Naucz, Matko, jak powtórzyć
Betlejemską noc.

WPROWADZENIE:

Nauczyciel odczytuje lub wyświetla informację nt. gracza futbolu amerykańskiego: Zarząd National Football League – zawodowej ligi futbolu amerykańskiego – ukarała zawodnika New Orleans Saints karą finansową za to, że założył podczas meczu bandanę z napisem „Sługa Boga”. Wspomagający zawodnik i kapitan „Świętych” Demario Davis musi zapłacić za swój gest 7 tys. dolarów. Dziennik „The Western Journal” podkreśla, że Davis otwarcie przyznaje się do wiary w Boga i publicznie mówi o tym, jak pomogła mu ona pokonać osobiste problemy.

<https://deon.pl/kosciol/usa-pilkarz-ukarany-za-manifestowanie-wiary.596500>

DYSKUSJA:

Co uczniowie sądzą o tej sytuacji?

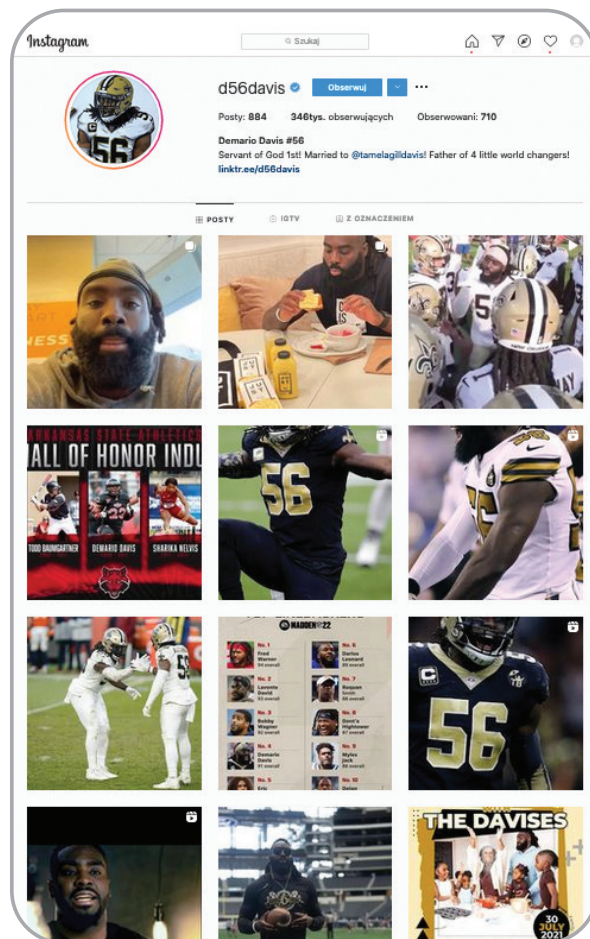
Czy zawodnik został słusznie ukarany?

Czy zakaz manifestowania własnej wiary jest zasadny?

Czy nie jest to ograniczenie wolności?

Podsumowując nauczyciel stwierdza, że wiara nie jest sprawą prywatną, tylko osobistą, a jednocześnie powinna wyrażać się na zewnątrz, bo nie jest tylko deklaracją (odwołanie do Jk 2,26; Mt 7,21). Potwierdzenie tych słów można znaleźć m.in. w filmie „Fatima”.

PODANIE CELU I TEMATU LEKCJI – nauczyciel zapowiada, iż na lekcji uczniowie odnosząc się do obejrzanego filmu „Fatima” dowiedzą się więcej na temat objawień fatimskich, a także – na przykładzie bohaterów filmu – dostrzegą wartość wierności własnym przekonaniom.

Źródło: Instagram

ROZWINIĘCIE:

MINI-WYKŁAD – nauczyciel podaje najważniejsze informacje na temat wydarzeń fatimskich dostosowując ich zakres do poziomu uczniów. Warto w tym celu skorzystać ze stron: <https://www.sekretariatfatimski.pl/> lub <https://www.fatima.pt/pl>.

NAWIĄZANIE DO FILMU – nauczyciel prezentuje grafiki z treścią objawień (grafiki z maja, czerwca, lipca i października zawierają wypowiedzi Maryi tak, jak zostały one przedstawione w filmie, zaś sierpień i wrzesień zostały opracowane na podstawie wspomnień s. Łucji (<https://smbf.pl/fatima/historia-objawien-fatimskich/>).

Nauczyciel stwierdza, iż ludzie różnie reagowali na wieść o ukazaniu się Matki Bożej pastuszkom. Nawet osoby uchodzące za wierzące miały problem z przyjęciem do wiadomości, że w ich sąsiedztwie stał się taki cud. Z powodu tego, co ich spotkało, dzieci doświadczały różnych reakcji otoczenia, ale i to przedstawił Jezus swym uczniom, zapowiadając prześladowania: Mt 10, 17-22.

© Myriad Pictures

NAWIĄZANIE DO FILMU – uczniowie wyliczają bohaterów, jedna osoba zapisuje na tablicy w kolumnie (s. Łucja, profesor, mała Łucja, Franciszek, Hiacynta, mama Łucji, ojciec Łucji, rodzice Franciszka i Hiacynty, burmistrz, żona burmistrza, ksiądz, biskup, lekarz, Diogo i jego rodzice, mieszkanki miasta). Imiona postaci nauczyciel może mieć też wydrukowane na kartkach, co będzie ułatwieniem dla dalszej pracy.

ANALIZA POSTACI – wybrani uczniowie odczytują wypowiedzi z filmu (załącznik 1). Pozostali klasyfikują postać jako wierną przekonaniom albo taką, który wycofuje się z nich gdy przestaje to być wygodne, korzystne lub bezpieczne (np. w kolumnach). Alternatywnie na podstawie odczytanych słów uczniowie będą musieli wskazać, kto w filmie wypowiadał się w ten sposób i dopiero po rozpoznaniu autora słów przydzielić mu odpowiednie miejsce na tablicy.

ALTERNATYWNE ZAKOŃCZENIE – co by było, gdyby dzieci z Fatimy wyparły się swoich przekonań i zaprzeczyły prawdzie o objawieniach Matki Bożej? Zapis w tabelach (załącznik 2) korzyści, jakie by im przyniosło takie rozwiązanie, oraz negatywne konsekwencje – oceniając je z dzisiejszej perspektywy. Nauczyciel podsumowuje wypowiedzi uczniów.

NAWIĄZANIE DO FILMU – nauczyciel stwierdza, że być może gdyby bliscy i znajomi Łucji, Franciszka i Hiacynty wiedzieli to, co my wiemy dziś – przekonali się, że słowa skierowane przez Maryję do dzieci spełnią się, to inaczej odnosiliby się do pastuszków. Same dzieci zaś choć wtedy za swe przekonania byłyby wyśmiewane, obrażane, to w dalszej perspektywie wierność Bogu i Maryi została nagrodzona. Osoby wierzące swoje postępowanie powinny rozważać nie tylko w perspektywie „tu i teraz”, korzyści rozumianych po ludzku, ale w perspektywie wieczności i zgodności postępowania z wolą Bożą. Prezentacja informacji zamieszczonych na zakończenie filmu „Fatima” (str.6).

NAUCZANIE PAPIESKIE – odczytanie słów Jana Pawła II o dzieciach z Fatimy (str.14).

© Myriad Pictures

PODSUMOWANIE:

BURZA MÓZGÓW – uczniowie wyliczają, czym ludzie kierują się w swoich przekonaniach (np. wiara, opinia autorytetu, nakaz, moda, korzyści materialne, popularność, prawda, dobro, uczciwość, wiedza, sukces, zaszczyty itp.). Podsumowując wypowiedzi nauczyciel zwraca uwagę na związek przekonań z prośbami przekazanymi przez Maryję w Fatimie – niepokój na świecie i obrażanie Boga czasem wypływają z tego, że niektórzy we własnych przekonaniach nie kierują się prawdą, dobrem, uczciwością. Zachowują się, jakby cenili jedynie materialne wartości.

KOSZ I WALIZKA – uczniowie otrzymują arkusze z zał. 3 – kosz i walizkę. Nauczyciel wyjaśnia, że to ciąg dalszy poprzedniej pracy. Zadaniem każdego jest indywidualnie wypełnić swój formularz – na czerwono zapisać wokół kosza to, czym nie warto kierować się w swych decyzjach, opiniach („co wyrzucamy”), a na zielono zapisać wokół walizki to, dzięki czemu nasze przekonanie ma wartość i łatwiej będzie nam go bronić, ponieważ stoją za nim prawdziwe wartości („co zabieramy ze sobą”).

© Myriad Pictures

NAUCZANIE PAPIESKIE – nauczyciel podkreśla, że obrona przekonań nie była łatwa w 1917, ale wcale nie jest łatwiejsza dziś, ze względu na tendencje do wykpienia religii, przeciwstawiania się jej nauce.

Warto więc potraktować poważnie zachętę Jana Pawła II do naśladowania dzieci z Fatimy:

„Ich świętość nie jest owocem objawień, ale wierności i zaangażowania, jakie okazały, odpowiadając na szczególny dar otrzymany od Boga i od Najświętszej Panny. Po spotkaniu z Aniołem i z piękną Panią odmawiały różaniec kilka razy dziennie, często czyniły pokutę w intencji zakończenia wojny oraz za dusze najbardziej potrzebujące Bożego miłosierdzia; bardzo mocno pragnęły też «pocieszyć» Serce Jezusa i Serce Maryi. Dwoje pastuszków musiało również znieść silne naciski ze strony tych, którzy przemocą lub groźbami próbowali ich zmusić do odwołania wszystkiego lub do ujawnienia powierzonych im tajemnic. Nawzajem dodawali sobie odwagi, pokładając ufność w Bogu i w pomocy «tej Pani», o której Franciszek mówił, że «jest naszą przyjaciółką». Ze względu na swoją wierność Bogu stali się dla dzieci i dorosłych świetlanym wzorem poddania się, z prostotą i ofiarną uległością, przemieniającemu działaniu łaski Bożej.”

Audycja generalna po podróży do Fatimy, 17.05.2000, <http://nauczaniejp2.pl/dokumenty/wyswietl/id/1057>

PRACA DOMOWA:

1. Wypisz pięć znanych osób (np. sportowcy, naukowcy, aktorzy, piosenkarze), które pozostają wierne swym przekonaniom religijnym.
2. Odwołując się do filmu „Fatima”, wyjaśnij, jak pogodzić słowa Jezusa „przyszedłem poróżnić syna z jego ojcem, córkę z matką, synową z teściową i będą nieprzyjaciółmi człowieka jego domownicy” (Mt 10, 35-36) z przykazaniem „Czcij ojca swego i matkę swoją”?
3. Wypisz trzy kwestie związane z wiarą podważane dziś przez różne środowiska. Wybierz jedną z nich i znajdź jak najwięcej argumentów potwierdzających słuszość stanowiska Kościoła. (Uczniowie mogą to zrobić w formie drzewka decyzyjnego – wówczas nauczyciel rozdaje im na wzór szablonu z zał. 4).

MODLITWA: POD TWOJĄ OBRONĘ...

ZAŁĄCZNIKI:

ZAŁĄCZNIK 1:

10-letnia Łucja:

„Mówię prawdę, widziałam Panienkę! Nie zwariowałam (...) Przepraszam, Matko, chcę iść z Tobą do nieba (...) Błagam, nie chcę, by inni cierpieli. Robię to dla grzeszników tak jak prosiłaś. Gdzie jesteś?? (...) Nikt mi nie wierzy. Możesz uczynić cud, żeby wszyscy zobaczyli, że jesteś? (...) Nie wolno obrażać Boga! Obrażacie Go za często!”

Franciszek:

„Do kogo mówisz? Nie oszukuj! Już widzę! (...) Powiedziałaś Jej o różańcu? Nie jest na mnie zła?”

Hiacynta:

„Zaraz powiem mamie i tacie. Powiedziała, że jesteśmy posłańcami! (...) Mówi, że Bóg uzdrowi Dioga. Wyzdrowieje jak zacznie wierzyć (...) Niedługo uczyni cud, by wszyscy zobaczyli i uwierzyli (...) Jest Matką Bożą Różańcową. Poprowadzi was do Syna drogą miłości i pokoju. Codziennie odmawiajcie różaniec!”

Matka Łucji:

„Dlaczego Matka Boża miałaby wybrać właśnie ciebie? Jesteś kimś wyjątkowym? (...) Widzisz, co narobiłaś? Namąciłaś ludziom w głowie. Idziemy do kościoła, podziękować za opiekę nad bratem (...) Nie masz szacunku ani dla matki, ani dla Matki Bożej! (...) Nie wypowiadaj przy mnie Jej imienia! Nie nabijaj się ze mnie, słyszysz? Nie nabijaj się! Jeśli Manuel nie wróci to będzie twoja wina!”

Rodzice Franciszka i Hiacynty:

„Wierzysz im? Nie wiem... nigdy nie kłamali...”

Biskup:

„Dziewica Maryja odkryła przed wami jakieś tajemnice, co więcej, zabroniła wam je ujawniać nawet biskupowi? Jakakolwiek jest prawda, cenę za nią poniesie nie tylko parafia, ale cały portugalski Kościół (...) To przez ciebie zamknęli kościół. Rozumiesz, że to poważna sprawa? Wystarczy, że powiesz, że wszystko zmyśliłaś, to wszystko rozwiąże”.

Burmistrz

„Te objawienia, cuda, jasnowidze to wszystko bzdura. Ale lud tego właśnie chce – zdać się na Bożą Opatrzność. Pogłoski nie mogą się dalej rozchodzić. Moi rywale wykorzystają to przeciwko mnie. Nie zaryzykuję mojej pozycji dla wymysłów trójki dzieci i głupich zabobonów (...) Chcesz, by mówili o księdzu wyprowadzonym w pole przez dzieci? Obaj wiemy, że to nie jest wiara tylko zabobon (...) Jeśli Dziewica Maryja naprawdę zawitała do Fatimy, nie uchroniła tych młodych mężczyzn i nie oszczędziła bólu rodzinom? (...) Idź do domu, nie pokazuj się wśród tych ludzi (...) spójrz tylko, wielki tłum spija słowa z ust ciemnej i upartej małej oszustki”.

Żona burmistrza:

„Jakie niebezpieczeństwo stanowi spotkanie z Matką Bożą? To jest piękne. To wspaniałe, że wydarzyło się właśnie tutaj (...) Poślubiłeś głupią, zabobonną kobietę? Jeżeli właśnie dziś [Diogo] w tym miejscu znalazł siłę, by stanąć na nogach to tylko dzięki wierze (...) Robisz to z powodu nacisków z Lizbony? Uwolnij je, wszystko ma swoje granice. Nie każ mi wybierać”.

Ojciec Łucji:

„Nigdy cię nie zostawię. Czasami taki wyjątkowy dar przynosi kłopoty. Niektórzy zazdroszczą, niektórzy nie rozumieją (...) Mam wrażenie, że tracimy wszystko, co kocham, co do tej pory stworzyliśmy. Jestem bezradny (...) Sprzedam stado, nie będziesz już musiała tam chodzić”

Mieszkanki wsi:

„Straciłam syna. Matka Boża nic nie zrobiła. Pozwoliła mu umrzeć jak psu daleko od domu chociaż modliłam się dzień i noc. Już ci nie wierzę, odejść! (...) Idź do domu i przestań nas oszukiwać! Wstydz się takiej córki ty, która nawołujesz do modlitwy. Zamknąć wariatkę w klasztorze”

Siostra Łucji:

„Tata ma przez ciebie zmartwienie. Nie będziemy przez ciebie mieli co jeść (...) I gdzie ta twoja Panienska jak jest potrzebna?”

Prof. Nichols:

„Dlaczego bóstwa objawiając się przedstawiają ikonografię kultury, w której się objawiły? Czy to nie dziwne? (...) Jak to wszystko wytrzymaliście siostra, Franciszek i Hiacynta? Miała siostra tylko 10 lat, a jeszcze bardziej zdumiewa przesłanie, które usłyszeliście o pokucie. To okrutne prosić małe dzieci, by cierpiały jak wy (...) Nie wszystko, co niewytłumaczalne musi być transcendentne”.

S. Łucja (1989)

„Zawsze interesuję mnie opinie przeciwstawne do moich (...) Pan nazywa to podświadomością, a ja Bogiem, który w swej nieskończonej mądrości ukazuje się pod postacią, której oczekujemy, aby pomóc nam zrozumieć (...) ofiaruję Panu moje świadectwo, nie znam odpowiedzi na wszystko (...) Tylko przez chwilę nie rozumiałam. Byliśmy gotowi wszystko to znieść. Wiem, że trudno to zrozumieć osobie niewierzącej (...) Wiara zaczyna się tam, gdzie kończy zrozumienie”.

© Myriad Pictures

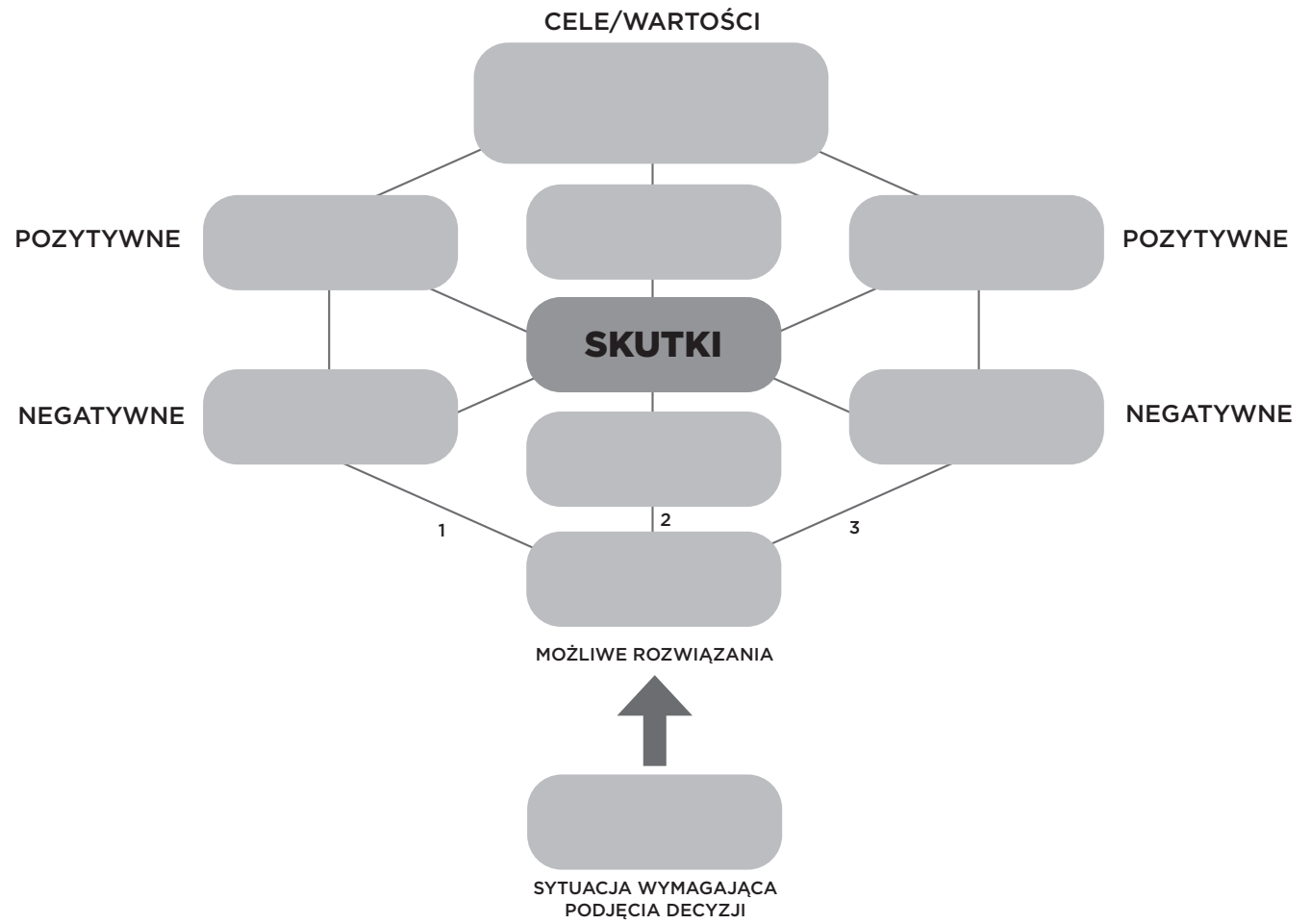
Załącznik 2 :

Załącznik 3:

Załącznik 4:

FIDES ET RATIO

- relacje między wiedzą a wiarą

Konspekt lekcji religii dla klas IV-VIII na podstawie filmu „Fatima”

Opracowanie: dr Aneta Rayzacher-Majewska

Cele katechetyczne - wymagania ogólne:	Treści - wymagania szczegółowe - UCZEŃ:	Treści z podstawy programowej:	Postawy z podstawy programowej (nie podlegają ocenieniu) - UCZEŃ:
Pogłębienie zagadnienia wzajemnych relacji wiary i rozumu	- przytacza z pamięci słowa Jana Pawła II z encykliki Fides et ratio „wiara i rozum są jak w skrzydła, na których duch ludzki unosi się ku kontemplacji prawdy” - poprawnie odróżnia kwestie przynależące do nauki od tych związanych z wiarą	- relacje wiary i rozumu (A.2) - obiektywna prawda moralna (C.2)	- dąży do pogłębiania wiedzy służącej pogłębianiu wiary (A.2.a) - dokonuje wyborów zgodnych z wolą Bożą (C.2.b)
Dowodzenie prawdziwości objawień na przykładzie historii przedstawionej w filmie „Fatima”	- opowiada o udziale naukowców w procesie uznawania cudów w Kościele katolickim - opowiada o objawieniach w Fatimie i przytacza sceny z filmu potwierdzające prawdziwość tych objawień	- historia Kościoła pielgrzymką wspólnoty wierzących w historii zbawienia (E.3) - świadkowie wiary (F.2)	- przejawia postawę szacunku oraz zaufania Bogu i Maryi (D.5.a) - wzoruje się na przykładach życia świętych (E.4.a)

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

wydruki z załączników do pracy, komputer i rzutnik, tablica.

METODY:

w płaszczy eksperta, mini-wykład, lektura tekstu, burza mózgów, słoneczko, projekcja, analiza tekstu, infografika, metoda trybunału.

© Myriad Pictures

PRZEBIEG LEKCJI:

MODLITWA:

Akt wiary lub Mdr 7, 15-21

© Myriad Pictures

*Oby mi Bóg dał słowo odpowiednie do myśli
i myślenie godne tego, co mi dano
On jest bowiem i przewodnikiem Mądrości,
i tym, który mędrcom nadaje kierunek.
W ręku Jego i my, i nasze słowa,
roztropność wszelka i umiejętność działania.
On mi dał bezbłędną znajomość rzeczy:
poznać budowę świata i siły żywiołów,
początek i kres, i środek czasów,*

*odmiany przesileń i następstwa pór,
obroty roczne i układy gwiazd,
naturę zwierząt i popędy bestii,
moce duchów i myślenie ludzkie,
różnorodność roślin i siły korzeni.
Poznałem i co zakryte, i co jest jawne,
poczuła mnie bowiem Mądrość -
sprawczyni wszystkiego.*

WPROWADZENIE:

W PŁASZCZU EKSPERTA – uczniowie podzieleni na 4 grupy recenzują dwa przepisy:

<https://www.fitczarodziejka.pl/przepis/dietetyczne-piersi-z-kurczaka-ze-szpinakiem>

<https://www.prostyprzepisna.pl/2020/03/minotaur.html>

Każda grupa ocenia (w skali 1-6) przepisy z innej perspektywy:

I – dzieci; II – rodzice troszczący się o zdrowe żywienie dzieci, III – dietetyk, IV – krytyk kulinarny.

Członkowie grup muszą wczuć się w rolę, by dokonać prawidłowej oceny przepisu i uzasadnić swój werdykt.

Komentując wypowiedzi uczniów nauczyciel zwraca uwagę na to, że oceny mogą się różnić zależnie od tego, kto zajmuje się daną kwestią – każda z grup patrzyła na przepisy z innego punktu widzenia, oceniała inne walory. Podobnie jest w kwestii wiary i nauki – patrzą na rzeczywistość w różnych perspektywach i każda odnosi się do rzeczywistości w typowy dla siebie sposób. Jedne rzeczy są uchwytne tylko w świetle wiary, inne – tylko w świetle nauki, dlatego tak ważne jest, by wiara i nauka nie były stawiane przeciwko sobie, ale współpracowały. Tak, jak ujął prawdę o nich papież Jan Paweł II w encyklice **Fides et ratio**: „Wiara i rozum są jak dwa skrzydła, na których duch ludzki unosi się ku kontemplacji prawdy” (uczniowie mogą zapisać to zdanie). W razie potrzeby warto wyjaśnić, iż tytuł dokumentu – **Fides et ratio** – oznacza po łacinie: wiara i rozum.

UKAZANIE CELU I TEMATU LEKCJI – nauczyciel wyjaśnia, iż na lekcji uczniowie w nawiązaniu do obejrzanego filmu „Fatima” pogłębią zagadnienie wzajemnych relacji wiary i nauki, a także poznają płaszczyzny współpracy wiary i nauki w kontekście orzekania o prawdziwości objawień. Podaje lub zapisuje temat:

Fides et ratio – relacje między wiedzą a wiarą.

ROZWINIĘCIE:

MINI-WYKŁAD – nauczyciel wyjaśnia, że każde nadzwyczajne wydarzenie wzbudza zainteresowanie, ma też zarówno zwolenników, jak i przeciwników. Z kolei Kościół jest ostrożny w uznawaniu cudów i objawień – sprawdza je stosując wiele kryteriów, a także korzystając z osiągnięć nauki. Właściwie można powiedzieć, że cuda, objawienia są właśnie tymi wydarzeniami, w których szczególnie często spotykają się wiara i nauka. Także cud przedstawiony w filmie „Fatima” był w ten sposób rozpatrywany. Zresztą w filmie mama Łucji sama wyraża obawę, czy to nie przez nią córka opowiadała o ukazaniu się jej Maryi – przez czytanie dzieciom o objawieniach w La Salette.

© Myriad Pictures

Przed objawieniami w Fatimie miały miejsce m.in. następujące objawienia uznane przez Kościół:

1846 - LA SALETTE – płacząca Matka Boża ukazała się Melanii i Maksymilianowi, prosiła o modlitwę i przestrzegała przed karą za grzechy; do dziś w miejscu objawienia jest źródło, z którego woda przyczyniła się do nawróceń i uzdrowień.

1858 - LOURDES – Matka Boża ukazała się Bernadecie de Soubirous w Grocie Massabielskiej. Maryja podczas osiemnastu objawień wzywała do modlitwy i pokuty; tam również jest źródło, a pielgrzymi doznają uzdrowień.

1877 - GIETRZWAŁD – od czerwca do września Matka Boża ukazywała się Justynie Szafrzyńskiej i Barbarze Samulowskiej i mówiła do nich po polsku. Prosiła dziewczęta o modlitwę różańcową, zapowiadała też wyzwolenie Kościoła w Polsce. Słowa Maryi przekazywane przez dziewczęta dodały nadziei Polakom.

LEKTURA BIBLII – J 3, 1-12

A był człowiek z faryzeuszów imieniem Nikodem, dostojnik żydowski. Ten przyszedł do Jezusa w nocy i rzekł mu: Mistrzu! Wiemy, że przyszedłeś od Boga jako nauczyciel; nikt bowiem takich cudów czynić by nie mógł, jakie Ty czynisz, jeśli Bóg z nim nie był. Odpowiadając Jezus, rzekł mu: Zaprawdę, zaprawdę, powiadam ci, jeśli się kto nie narodzi na nowo, nie może ujrzeć Królestwa Bożego. Rzekł mu Nikodem: Jakże się może człowiek narodzić, gdy jest stary? Czyż może powtórnie wejść do łona matki swojej i urodzić się? Odpowiedział Jezus: Zaprawdę, zaprawdę, powiadam ci, jeśli się kto nie narodzi z wody i z Ducha, nie może wejść do Królestwa Bożego. Co się narodziło z ciała, ciałem jest, a co się narodziło z Ducha, duchem jest. Nie dziw się, że ci powiedziałem: Musicie się na nowo narodzić. Wiatr wieje, dokąd chce, i szum jego słyszysz, ale nie wiesz, skąd przychodzi i dokąd idzie; tak jest z każdym, kto się narodził z Ducha. Odpowiedział Nikodem i rzekł do niego: Jakże to się stać może? Odpowiedział Jezus i rzekł mu: Jesteś nauczycielem w Izraelu, a tego nie wiesz? Zaprawdę, zaprawdę powiadam ci, co wiemy, to mówimy, i co widzieliśmy, o tym świadczymy, ale świadectwa naszego nie przyjmujecie. Jeśli nie wierzycie, gdy wam mówiłem o ziemskich sprawach, jakże uwierzycie, gdy wam będę mówił o niebieskich?

Co jest narodzeniem z wody i Ducha, o którym mówi Jezus? (chrzest; dar Ducha Świętego udzielony przez Zmartwychwstałego). Nauczyciel dodaje, że choć rozmawiający z Jezusem Nikodem był uczonym człowiekiem, to jego wiedza nie wystarczyła do rozumienia tego, o czym mówił Pan. Wiara i wiedza nie są tożsame, mają inny przedmiot swych poszukiwań, a jednocześnie widzi się ich wzajemne uzupełnianie. Z kolei przeciwstawianie ich sobie czy mówienie o ich rzekomej sprzeczności wskazuje na to, że ktoś w istocie nie rozumie natury jednej i drugiej.

BURZA MÓZGÓW – które sceny, wydarzenia z filmu były dostępne wszystkim mieszkańcom, doświadczone ich zmysłami, a czego doświadczyla tylko trójka dzieci i co pozostawało kwestią wiary? Uczniowie wypełniają tabelki z załącznika nr 1.

NAWIĄZANIE DO FILMU – nauczyciel zwraca uwagę na kontekst objawień podkreślony na początku filmu – akcja dzieje się w Portugalii w czasie I wojny światowej, nieco wcześniej kraj stał się republiką; zapanował antyklerykalizm, ataki na Kościół ze względu na liberalne i oświeceniowe poglądy zwolenników nowego ustroju. Osoby wyznające takie poglądy mocno odcinały się od wiary, postrzegając ją jako ciemnotę, zabobon. Który z bohaterów filmu najmocniej reprezentował takie myślenie? (Burmistrz).

SŁONECZKO – wybrani uczniowie odczytują dialogi z załącznika 2 – dialogi burmistrza z różnymi osobami. Uczeń rysuje na tablicy słoneczko, w środku którego zapisuje: burmistrz. Po każdym wysłuchanym dialogu klasa proponuje cechy charakteryzujące burmistrza zapisywane jako promyki, ze szczególnym uwzględnieniem jego stosunku do wiary i nauki. Komentując pracę nauczyciel stwierdza, że podczas objawień w Fatimie – zwłaszcza cudu słońca – wśród obserwatorów byli i tacy jak burmistrz, wrogo nastawieni do religii czy sceptyczni wobec nadzwyczajnych wydarzeń. Wielu z nich zmieniło zdanie widząc cud, inni zaś po latach poddając go badaniom doszli do wniosku, że nauka nie potrafi wyjaśnić (można poprosić uczniów o przypomnienie, na czym polegał przedstawiony w filmie cud słońca).

PROJEKCJA – wyświetlenie odcinka „Katechezy bez granic” nt. „Czy cuda nie sprzeciwiają się nauce?” (od 0'32" – 2'25").

ANALIZA TEKSTU, INFOGRAFIKA – uczniowie podzieleni na grupy otrzymują fragmenty artykułu doktora Grzegorza Osińskiego (str. 22-23). Liczbę grup i obszerność fragmentów nauczyciel powinien dostosować do poziomu i liczebności klasy. Każda grupa wyraża treść otrzymanego fragmentu w zwartej formie na arkuszu papieru, zamieszczając 3 elementy – tytuł, krótka treść, element graficzny ułatwiający zapamiętanie. Po prezentacji infografik przez grupy nauczyciel podsumowuje, iż przez ponad 100 lat, jakie minęły od objawień w Fatimie, Kościół zaangażował wielu ludzi do badania niezwykłych zjawisk, nim uznał ich prawdziwość.

PODSUMOWANIE:

METODA TRYBUNAŁU – nauczyciel wybiera spośród uczniów sędziego, ławników, prokuratora, obrońcę, oskarżyciela, świadków..., którymi będą konkretni bohaterowie filmu. Aby czuć nad przebiegiem procesu, sam również może wystąpić w roli ławnika i zadawać pytania. Uczniowie po chwili przygotowania do roli przystępują do zadań.

Podsumowując proces i całe zajęcia nauczyciel odwołuje się do słów papieża Jana Pawła II: „w życiu człowieka nadal o wiele więcej jest prawd, w które po prostu wierzy, niż tych, które przyjął po osobistej weryfikacji. Któż bowiem byłby w stanie poddać krytycznej ocenie niezliczone wyniki badań naukowych, na których opiera się współczesne życie? Któż mógłby na własną rękę kontrolować strumień informacji, które dzień po dniu nadchodzą z wszystkich części świata i które zasadniczo są przyjmowane jako prawdziwe? Któż wreszcie mógłby ponownie przemierzyć drogi doświadczeń i przemyśleń, na podstawie których ludzkość zgromadziła skarby mądrości i religijności? Człowiek, istota szukająca prawdy, jest więc także tym, którego życie opiera się na wierze. Wierząc, człowiek zawiera wiedzy zdobytej przez innych” (Fides et ratio 31-32). Zarówno w przypadku wiary, jak i wiedzy kluczową rolę odgrywa prawda.

© Myriad Pictures

PRACA DOMOWA:

- Wybierz jedno ze stwierdzeń, które s. Łucja wypowiedziała w filmie do prof. Nicholasa: 1. „Wiara zaczyna się tam, gdzie się kończy zrozumienie” lub 2. „Czymże jest wiara jak nie poszukiwaniem prawdy?” i napisz, jak je rozumiesz.
- Wyjaśnij zdanie Ludwika Pasteura, francuskiego chemika i mikrobiologa: „Mało wiedzy oddala od Boga, dużo wiedzy sprowadza do Niego z powrotem” w kontekście dowodzenia prawdziwości objawień w Fatimie.
- Odszukaj w Biblii fragment Księgi Mądrości Mdr 1,1-6 i sparafrazuj tekst zawierając w nim myśli na temat wiary i nauki.
- Gazeta – praca grupowa – uczniowie wspólnie przygotowują numer czasopisma „Gość Fatimski” – w wersji tradycyjnej lub elektronicznej, np. z zastosowaniem edytowalnego otwartego pliku lub np. Canvy. Każda grupa redaguje inny numer pisma – Grupa I – numer z 14.10.1917 – dzień po ostatnim objawieniu Matki Boskiej w 1917 roku; Grupa II – numer z 21 lutego 1920 roku (dzień po śmierci Hiacynty); Grupa III – numer z 14.02.2005 (dzień po śmierci Łucji); Grupa IV – numer z 14.05.2017 – dzień po kanonizacji Franciszka i Hiacynty. Uczniowie sami decydują o tym, jakie gazeta będzie zawierała rubryki, działy. Ważne, by autorzy uwzględnili wskazane wydarzenia i odnieśli się do nich w przygotowywanych tekstach.

MODLITWA: fragment modlitwy ojca świętego Pawła VI o wiarę

Panie, spraw, żeby wiara moja była pełna, bez zastrzeżeń, żeby przeniknęła moje myśli, mój sposób sądzenia o rzeczach Bożych i o rzeczach ludzkich. O Panie, spraw, żeby wiara moja była dobrowolna, to znaczy żebym osobiście zgodził się na tę wiarę i przylgnął do niej, ażebym przyjął wszelkiego rodzaju wyrzeczenia i wszelkie obowiązki, jakie ona niesie z sobą; i żeby ta wiara wyrażała szczyty mojej osobowości. Wierzę w Ciebie, o Panie.

O Panie, spraw, żeby wiara moja była pewna, oparta na szeregu dowodów i wewnętrznym świadectwie Ducha Świętego, pewna dzięki swemu światłu, które dodaje otuchy, pewna, dzięki swym wnioskom, które uspokajają.

O Panie, spraw, żeby wiara moja była silna, żeby się nie lękała trudnych problemów, których pełno w doświadczeniach naszego życia, żeby się nie obawiała przeciwności ze strony tych, którzy wątpią albo którzy ją odrzucają, którzy jej zaprzeczają, ale żeby spoczywała na przekonaniu wewnętrznym, że to jest Twoja prawda; żeby zawsze moja wiara zwycięsko przechodziła ponad krytyką i ciągle się utwierdzała, przezwyciężała trudności dialektyczne i duchowe, na jakich upływa dzisiaj nasze życie doczesne. Amen.

ZAŁĄCZNIKI:

ZAŁĄCZNIK 1:

ZAŁĄCZNIK 2:

Burmistrz: *Sporo wełny.*

Mama Łucji: *Dzięki Bogu stado i plony zapewniają dostatek.*

Burmistrz: *Raczej dzięki waszej ciężkiej pracy. Jesteś jedną z niewielu wykształconych osób w tej wsi, jesteś też powszechnie szanowana za pomoc ubogim, dlatego pogłoski o zwidach twojej córki odbieram co najmniej ze zdziwieniem. Mogą zaszkodzić wsi i twojej rodzinie.*

Mama Łucji: *To tylko dziecięce zabawy, nic ważnego. Dopilnuję ich, obiecuję, panie burmistrzu.*

Burmistrz: *Cud... jak Diogo spadł z dachu zawiozłem go do szpitala. Lekarze powiedzieli, że znacznie chodź jak się naprawdę postara i włoży w to wysiłek. Te objawienia, cuda, jasnowidze to wszystko bzdura. Ale lud tego właśnie chce, zdać się na Boską Opatrzność. Pogłoski nie mogą się dalej rozchodzić.*

Żona burmistrza: *Jak może zaszkodzić troje małych dzieci?*

Burmistrz: *Bardziej niż sądzisz.*

Żona burmistrza: *Są w wieku Wiktora i Republiki. Czy widzisz swoje dzieci jako przywódców powstania?*

Burmistrz: *Groźne jest to, co reprezentują. Groźniejsze niż broń.*

Żona burmistrza: *Jakie niebezpieczeństwo stanowi spotkanie z Matką Bożą? To jest piękne. To wspaniałe, że wydarzyło się właśnie tutaj. Ty i ja bardzo się różnimy, a jednak dobrze nam ze sobą.*

Burmistrz: *Moi rywale wykorzystają to przeciwko mnie. Nie zaryzykuję mojej pozycji dla wymysłów trójki dzieci i głupich zabobonów!*

Żona burmistrza: *Głupich zabobonów? Poślubiłeś głupią zabobonną kobietę?*

Burmistrz: *Założę się, że to nie Maryja Dziewica uzdrowiła Diogo.*

Żona burmistrza: *Jeżeli właśnie dziś w tym miejscu znalazł siłę, by stanąć na nogach to tylko dzięki wierze.*

Burmistrz: *Ostrzegałem, wiecie są nielegalne.*

Ksiądz: *Po co ta przemoc, wyjdę z wiernymi (...) Arturo, przestań, jak możesz to robić.*

Burmistrz: *Robię to dla ciebie. Chcesz, by mówili o księdzu wyprowadzonym w pole przez dzieci? Obaj wiemy, że to nie jest wiara tylko zabobon.*

Ksiądz: *I dlatego wyganiaś wiernych i zamykaś kościół? Tak często przychodziłeś tu z matką...*

Burmistrz: *Matka była analfabatką, ale ja już nie.*

Ksiądz: *Wiedza to tolerancja.*

Burmistrz: *Kościół pozostanie zamknięty, aż przywrócimy porządek.*

Burmistrz (do Łucji): *Czemu to robisz? Kiedy wpadłaś na pomysł, żeby zobaczyć Panienkę? Kto za tym stoi?*

(...) do żony: *Prosiłem cię tylko o jedno, byś nie pokazywała się wśród nich.*

Żona burmistrza: *Uwolnij dzieci, wypuść je.*

Burmistrz: *Bada je psychiatra.*

Żona burmistrza: *Robisz to z powodu nacisków z Lizbony?*

Burmistrz: *Martw się o nasze dzieci, nie utrudniaj mi pracy.*

Żona burmistrza: *Odpowiedz! Uwolnij je, wszystko ma swoje granice.*

Burmistrz: *Idź do domu, nie pokazuj się wśród tych ludzi.*

Żona burmistrza: *Nie każ mi wybierać. (...)*

Lekarz: *Rozmawiając z dziećmi nie dostrzegłem żadnego rodzaju patologii ani fizycznej, ani umysłowej, które usprawiedliwiałyby przymusową hospitalizację. Mogę jedynie zaoferować kopię dokumentu, jaki przekażę władzom w Lizbonie.*

Fatima z perspektywy nauki

13 października 1917 roku wokół Cova da Iria pojawiło się na niebie drugie źródło światła

Tydzień temu podjąłem próbę opisanie publikacji naukowej ks. prof. Philippe'a Dalleura dotyczącej dogłębnej analizy cudu wirującego słońca. Wyniki badań zostały ogłoszone w kwietniu tego roku na łamach prestiżowego czasopisma „Scientia et Fides”. Zostały tam podane podstawowe założenia analizy dostępnych materiałów faktograficznych, a w szczególności oryginalnych zdjęć rzeszy pielgrzymów podczas obserwacji cudownego zjawiska. W badaniach zastosowano zaawansowane metody transformacji geometrycznej łącznie ze specjalistycznymi algorytmami analitycznymi.

Fotografie – materiał wizualny

Ponieważ zdjęcia i świadectwa stanowią podstawowy element procesu analitycznego, należy zastanowić się zarówno nad ich wiarygodnością, jak i brakiem większej ilości materiałów wizualnych dokumentujących wydarzenia z Fatimy. Najciekawszy jest fakt, że najbardziej przekonujące zdjęcia pochodzą ze źródeł świeckich. Brak w Fatimie reprezentantów środowisk katolickich wyposażonych w odpowiedni sprzęt fotograficzny tłumaczyłem już antykatolickim klimatem panującym wtedy w Portugalii oraz nagonką ówczesnej prasy na środowiska katolickie. Początkowo więc prasa katolicka nie podejmowała tematu cudu, pozostając w postawie wyczekującej, ponieważ obawiała się prowokacji albo zamachu wymierzonego w Kościół.

W tej sytuacji bardzo ważne jest świadectwo pochodzące od Avelina de Almeidy, znanego redaktora naczelnego gazety „O Século”. Najpierw w sobotni poranek 13 października dziennikarz opublikował sceptyczny i przeciwny artykuł przewidujący fiasko wierzących, którym niechybnie zakończy się oczekiwanie na „cud fatimski”, którego po prostu nie będzie. Jednak już tego samego dnia po powrocie z Fatimy, gdzie Almeida na własne oczy obserwował fatimski cud wirującego słońca, redaktor naczelny „O Século” napisał bardzo przychylny artykuł, który opublikował w poniedziałek 15 października.

Dwa tygodnie później Almeida opublikował kolejny artykuł, ale już w prestiżowym tygodniku „Ilustração Portuguesa”, w którym umieścił serię zdjęć z Fatimy. To właśnie te zdjęcia stanowią dzisiaj podstawowy materiał wizualny, który poddał analizie ks. prof. Philippe Dalleur. Fotografie wykonał Judah Bento Ruah, inżynier z żydowskiej zeświecczonej rodziny, który zastąpił swojego nieobecnego wuja Joshe Benueli, etatowego fotografa gazety „O Século”.

Ruah był jeszcze początkującym, młodym fotografem, ale potrafił już w

Drugie źródła światła sprawiało wrażenie wirowania i świeciło różnymi barwami

Obszar widoczności cudu wirującego słońca został oszacowany na ponad 1000 km kwadratowych

Fatimie wykonać średnio jedno zdjęcie na minutę pomimo prymitywnej i bardzo powolnej technologii, jaka była wtedy dostępna. Na wszystkich zdjęciach widać tłum stojący w lepkim błocie. Większość osób trzyma mokre od deszczu parasole, osoby bez osłony chronią się pod chustami, kapeluszami i płaszczami przeciwdeszczowymi.

Największym problemem w dokładnej analizie fatimskiego cudu wirującego słońca jest brak zdjęcia, na którym widoczne byłoby jednocześnie niebo i słońce. Dzisiaj wydaje się to nam dziwne, gdyż żyjemy w erze smartfonów, którymi jesteśmy w stanie fotografować właściwie wszystko bez potrzeby stosowania specjalnych filtrów, ustawiania parametrów ogniskowych, przesłoni i wartości fotograficznych. Jednak ponad sto lat temu sytuacja była zgoła odmienna – osób zajmujących się fotografowaniem było bardzo niewiele, a płyty światłoczułe były duże, ciężkie i nieporęczne.

Poza tym przy złej pogodzie nikt przecież nie myślał o fotografowaniu słońca. Takie zdjęcia wymagały dodatkowych kosztownych filtrów i obiektów dostępnych jedynie w pracowniach fotograficznych. Pracownicy agencji

prasowych zabierali w teren jedynie podstawowe wyposażenie, przecież w świecie medialnym liczy się mobilność i szybkość robienia zdjęć. Poza tym niewielu fotografów odważyło się robić zdjęcia przy złej pogodzie i do tego w odległym miejscu w terenie, ryzykując uszkodzenie aparatu i zupełny brak zdjęć.

Relacje świadków z miejsc odległych od Fatimy

Żeby dobrze zrozumieć zawiłość rekonstrukcji geometrycznej wykonanej przez ks. prof. Dalleura, musimy zrozumieć różnicę pomiędzy wielkościami kątowymi azymutu i elewacji obiektów obserwowanych na niebie. Do dokładnej rekonstrukcji zjawiska cudu słońca obserwowanego w Fatimie konieczna jest znajomość obu tych wartości. Wartości tych kątów najlepiej zaobserwować podczas montażu anteny satelitarnej, za pomocą której oglądamy programy telewizyjne. Najlepiej wybrać się na krótki spacer po okolicy i przyrządzić się kierunkowi zamontowania anten satelitarnych.

W Polsce, w większości przypadków, anteny satelitarne są ustawione na odbiór sygnałów satelitów Astry albo HotBirda, które znajdują się w stałym punkcie na niebie. Transpondery anten satelitarnych są ustawione w stronę nieba pod kątem określającym wysokość kątową obiektu, czyli elewację. Poza tym wskazują one również kierunek w płaszczyźnie horyzontalnej określaną wartością odchylenia od kierunku północnego, czyli azymutu. Analiza cudu słońca, opisana w pierwszej części artykułu, dotyczyła wartości ele-

wacji, czyli wysokości kątowej źródeł światła na fatimskim niebie. Wiemy już, że były tam dwa źródła światła, słońce w zenicie oraz drugie nadprzyrodzone światło, które w celach badawczych ks. prof. Dalleur nazywa LSa (*Light Source a*). Dokładna analiza cieni widocznych na zdjęciach pozwoliła na wyznaczenie wartości kątowych elewacji dla obu obiektów widocznych na fatimskim niebie.

Jednak musimy jeszcze znać wartość azymutu, czyli kątowego odchylenia obiektu w stosunku do kierunku północnego. Wyznaczenie tej wartości wymaga innego układu odniesienia odległego od miejsca, w którym dokonano pomiaru elewacyjnego. Najczęstszym błędem większości krytyków cudu fatimskiego jest ignorowanie lub deprecjonowanie świadectw ludzi znajdujących się poza Fatimą w momencie, kiedy na niebie widoczny był cud wirującego słońca. A są one niezbędne dla wyznaczenia wartości azymutu. Dlatego zespół ks. prof. Philippe'a Dalleura dokładnie przeanalizował relacje z czterech miejsc oddalonych od Cova da Iria – od 10 km do 34 km.

Obszar widoczności cudu wirującego słońca został oszacowany na ponad 1000 km kwadratowych. Osoby opisujące swoje obserwacje „dziwnych zjawisk na niebie” nie wskazują kierunku, w którym powinno znajdować się słońce o tej porze dnia, ale niekiedy kierunek zupełnie przeciwny. To bardzo ważne informacje pozwalające dokładniej wyznaczyć wartość azymutu, pod jakim widoczne było drugie źródło światła na niebie.

Najsłynniejsze chyba świadectwo dalekiego obserwatora pochodzi od rodziny Afonso Lopesa Vieiry, słynnego

portugalskiego poety, która 13 października w południe przebywała w swoim domu nad Atlantykiem w São Pedro de Moel, w odległości 34 km w linii prostej od Fatimy. Obserwowała ona odległe zjawisko słoneczne w kierunku wzgórz, za którymi położona jest Fatima, o azymutalnej wartości 65,7°.

Konfiguracja geometryczna pozwalająca wyznaczyć wartość azymutu LSa widocznego w Fatimie. Dane OpenStreetMap udostępnione są na licencji Open Data Commons Open Database License (ODbL).

Drugi przypadek dotyczy pani Ghuilherminy da Silva, mieszkającej w mieście Leiria, 16 km na północny zachód od Fatimy. Pani da Silva wspomina: „Patrzyłam w kierunku góry na południe, gdy nagle zobaczyłam wielki czerwony błysk na niebie”.

Trzecie świadectwo pochodzi od dwunastoletniego Albana Barrosa z miejscowości Minde, który wypasał owce na wzgórzu. Opowiada on: „Nagle tam, w kierunku Fatimy, zobaczyłem, jak słońce spada z nieba”. Albano Barrosa widział zatem obiekt o azymutalnej wartości zupełnie przeciwnej niż słońce w zenicie.

Kolejne świadectwo zostawił nastoletni bracia Joaquim i Ignacio Lourenço, którzy widzieli to wydarzenie wraz z uczniami z ich szkoły oraz nauczycielką Delfiną Pereirą Lopes. Opowiadają oni, jak zostali zaalarmowani krzykami na ulicy, wyszli ze szkoły, aby zobaczyć, że „słońce jest białe i nie razi oczu, a potem zaczęło wyglądać jak kula śniegu obracająca się wokół siebie i nagle zaczęło spadać z nieba, zagrażając ziemi”.

Wspólną cechą wszystkich świadectw z odległych miejsc jest fakt wskazywania na Fatimę, a nie na kierunek południowy, gdzie widoczne było słońce. Poza pomocą w dokładnej rekonstrukcji geometrycznej cytowane relacje jed-

noznacznie obalają również próby wyjaśnienia cudu wirującego słońca jako zjawiska psychologicznego, zbiorowej halucynacji czy też subiektywnego odczucia wśród tłumu zebranego w dolinie Cova da Iria pod Fatimę.

Algorytmy w analizie zdjęć

Uzupełnienie analizy zjawiska wirującego słońca, która pozwoliła na geometryczne wyznaczenie położenia LSa, o dane meteorologiczne i relacje ludzi obserwujących zjawisko w odległych

Stosowanie paradygmatu naukowego pozwala na udowodnienie prawdziwości cudów, jakie Bóg przygotował dla człowieka

miejscach, umożliwiło ks. prof. Philippe'owi Dalleurowi wykonanie dokładniejszych obliczeń numerycznych. Możliwe stało się również wyznaczenie jasności LSa oraz wartości kąta przestrzennego, wyznaczonego przez wartości azymutu i elewacji.

Udało się również odtworzyć warunki początkowe, w jakich fotograf Ruah wykonywał swoje zdjęcia. Musiał on zrekomensować słabe światło dłuższą ekspozycją i zastosowaniem szerszej przysłony, co spowodowało efekt rozmycia tła poprzez zmniejszenie głębi ostrości do kilku metrów. Analiza numeryczna kierunku patrzenia widzów oraz promieni wyznaczających słabe cienie świetlne ukazała miejsce prze-

cinania się linii rekonstrukcji geometrycznej tam, gdzie powinno być widoczne LSa. W celu rekonstrukcji informacji zawartej na płaskim zdjęciu do realistycznej przestrzeni trójwymiarowej, w której wykonano oryginalne zdjęcie, zastosowano otwarte oprogramowanie Blender. Pozwoliło to na zastosowanie wirtualnej kamery, która umożliwiła wyznaczenie współrzędnych sferycznych obserwowanego świetlistego obiektu LSa. Uwzględniając oryginalne parametry aparatu fotograficznego, jakim zrobiono zdjęcia w Fatimie, oszacowano wartość elewacji φ w zakresie od 25° do 32°, co jest wartością dużo mniejszą niż kąt 42°, pod jakim wtedy widziane było słońce w Fatimie.

Wartości te potwierdzają relacje ludzi przebywających w odległych miejscach, którzy rzeczywiście widzieli „spadające słońce” zapewne właśnie w łuku o wartości kilkunastu stopni kątowych. Efekt ten można zobaczyć w trójwymiarowej symulacji Blendera poprzez zastosowanie drugiej wirtualnej kamery. Tak więc użycie odpowiednich algorytmów wizualizacyjnych umożliwia nie tylko dokładną analizę cudu wirującego słońca, ale również odtworzenie w wirtualnej przestrzeni cyfrowej wrażenia wizualnego, jakiego doświadczali ponad sto lat temu obserwatorzy zebrani zarówno w Fatimie, jak i w odległych miejscach, z których obserwowano nadprzyrodzone zjawisko.

Analiza wykazała również pełną zgodność pomiędzy zdjęciami, świadectwami świadków oraz innymi danymi pochodzącymi z różnych źródeł. Nie może więc być mowy o jakichkolwiek interpretacjach tego zjawiska, zakładających lokalny charakter subiektywnej percepcji wizualnej, i to bez względu na ich założenia, czy to psychologiczne, fizjologiczne czy też me-

teologiczne. W Fatimie naprawdę pojawiło się na niebie drugie źródło światła (LSa), które nie było złudzeniem optycznym ani subiektywnym odczuciem obserwatorów.

Współczesna nauka nie jest w stanie zaproponować żadnego logicznego i spójnego wyjaśnienia takiego zjawiska, czyli nagłego pojawienia się na niebie drugiego równie silnego jak słońce źródła światła. Poza tym źródło to charakteryzowało się również innymi niż słońce właściwościami optycznymi i spektralnymi. Powodowało szybkie schnięcie mokrych po długotrwałej ulewie ubrań, sprawiało wrażenie wirowania i świeciło różnymi barwami. Te zjawiska wymagają zupełnie odmiennego opisu, w którym również pomocne mogą się okazać metody wizualizacji komputerowej.

Jednak najważniejszy jest fakt, że właściwe stosowanie paradygmatu naukowego pozwala na udowodnienie prawdziwości cudów, jakie Bóg przygotował dla człowieka. Potrzebna jest do tego ścisła współpraca wiary i nauki, które powinny się wzajemnie uzupełniać, aby poszukiwać dobra, prawdy i piękna. Zapewne te naukowe dowody nie zostaną nawet zauważone przez kreatorów postępowej nauki, ale być może spowodują przynajmniej u niektórych chwilę refleksji dotyczącej właściwego stosowania paradygmatu naukowego. ●

Artykuł ks. prof. Philippe'a Dalleura można znaleźć na portalu wydawnictwa „Scientia et Fides” w formie wolnego dostępu, pod adresem: <https://apcz.umk.pl/czasopisma/index.php/Setf/>.

Dr Grzegorz Osiński

© Myriad Pictures

SND GROUPE M6 PREZENTUJE KOPRODUKCJĘ RADAR FILMS - SND GROUPE M6

PRAWDZIWA PRZYGODA,
KTÓRA PORUSZYŁA CAŁĄ EUROPE

JEAN-PAUL
ROUVE

MELANIE
DOUTEY

LOUIS
VAZQUEZ

CHŁOPIEC Z CHMUR

Film reżysera hitu „Bella i Sebastian”

REŻYSERIA NICOLAS VANIER

SCENARIUSZ MATTHIEU PETIT i CHRISTIAN MOULLEC ADAPTACJA I DIALOGI NICOLAS VANIER i LILOU FOGLI

WYSTĘP GŁÓWNY: ARMANDO JAMAR, WYKONANIE: BAPTISTE LUTIN, DOKUMENTALISTY: ERIC GUICHARD, AS: DÉBORÉ SEBASTIAN BIRCHLER, 1er ASYSTANT RÉALISATEUR: OLIVIER HORLANT, COSTUMES: AGÈLAÏDE GOSSUIN, SON: EMMANUEL HACHETTE, THOMAS DESJONVÈRES, FRANÇOIS-JOSEPH HORS, PRODUCTIONS: ELODIE DODONARD, DIRECTEURS DE PRODUCTION: ANTONIO RODRIGUES, PHILIPPE GAUTIER, CLÉMENT SENTILHES, DIRECTEUR DE POST-PRODUCTION: AURÉLIE BEN ADJEDJ, UNE COPRODUCTION RADAR FILMS - SND GROUPE M6 - CANOPEE PRODUCTION, FRANCE 2 CINÉMA, SINC, AUDIOVISUEL FF, BÉBÉ FILM, FILM CAMP, FILMAMOND MOND, AVEC LA PARTICIPATION DE CANAL+ - OCS, FRANCE TÉLÉVISIONS - AVEC LE SOUTIEN DE LA RÉGION ÎLE-DE-FRANCE, DE LA LPO ET DU GROUPE ACCOR. PRODUIT PAR CLÉMENT MISÈREY, MATTHIEU WARTER, PRODUCTEURS: THÉRIEY DESMICHÈLLE, RÉMI JAMETIEX, MATTHIEU PETIT, TOULHIN DE REVEL.

WKRÓTCE W KINACH
FILM Z DUBBINGIEM

